Claims Conference Holocaust Survivor Memoir Collection

Access to the print and/or digital copies of memoirs in this collection is made possible by USHMM on behalf of, and with the support of, the Conference on Jewish Material Claims Against Germany.

סבא יצחק ז"ל

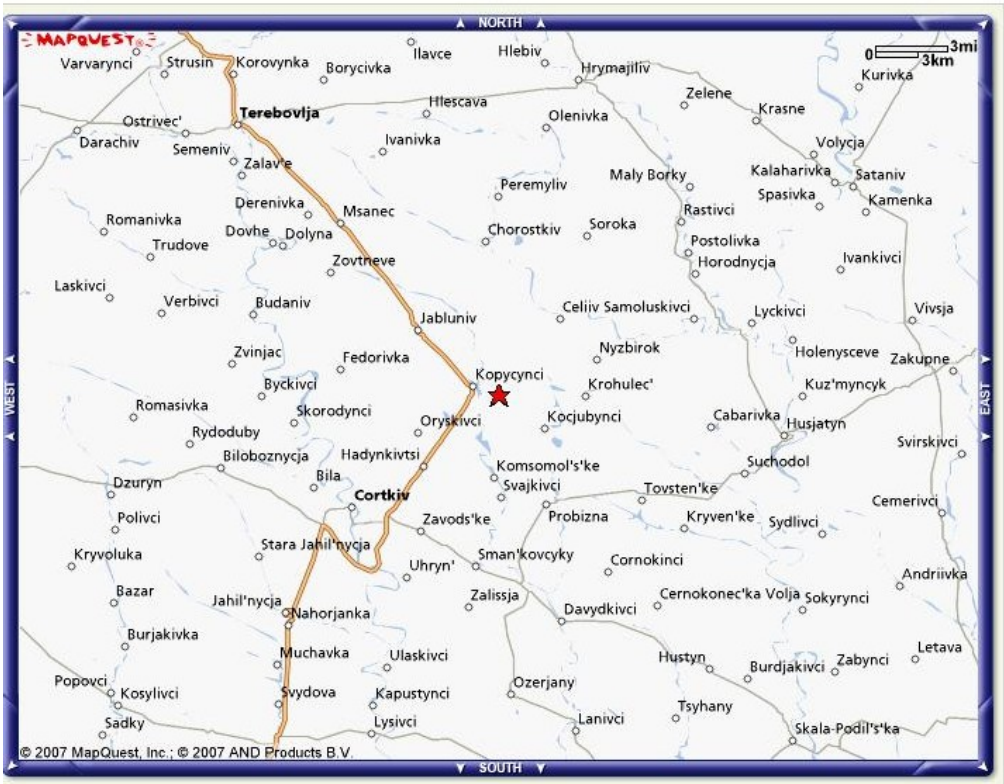

שם משפחה: קרמפף

שם פרטי: יצחק
ת.ז.: 002572675
שם האב: הרמן
שם האם: לייבה
תאריך לידה: 31.7.1926
תאריך פטירה: כ"ב בכסלו תש"ן
צבע עיניים : כחול – ירוק

החלק המסומן באדום הוא אזור טרנופול, במפת פולין של שנת 1938. באזור זה נמצאת העיירה קופצ'נסקי.

סבא בפולין

סבי, יצחק קרמפף נולד ב- 31/7/1926 בקופצ'ינסקי – עיירה יהודית במזרח פולין, בגליציה, ליד לבוב, להוריו הרמן (צבי) ז"ל וליבה (אהובה) ז"ל.
כיון שסבי, יצחק, נפטר בשנת 1989, נעזרתי בעבודת השורשים שהכינה אמי בילדותה.
סבא יצחק היה השני מבין חמישה אחים: משה, האח הבכור, חיים, לאון ויונה.

התמונה היחידה שנותרה לסבי מהימים שחי בפולין

בגיל שלוש וחצי התחיל ללמוד תורה ב'חדר'. השיעורים נערכו בביתו של הרבי. בחדר היה שולחן ארוך, בראשו ישב הרב וסביב למדו כ-20 ילדים. אווירת הלימודים היתה קשוחה למדי. כשאחד הילדים טעה או התנהג לא בסדר, הוא קיבל מכות בשוט מהעוזר של הרבי (הנקרא "בלפר") ממנו הילדים פחדו מאוד.
סבא ספר שבחג החנוכה הרב היה יוצק בעצמו סביבונים מעופרת, עליהם היה כתוב "נס גדול גדול היה שם", ומחלק אותם לילדים.
בתקופת החורף, החשכה ירדה בשעה מוקדמת. כשהסתיימו הלימודים ב'חדר', והילדים הלכו לביתם, כבר היה חשוך לגמרי. עדיין לא היו אז פנסים ברחובות, והילדים היו חוזרים מלימודיהם, כשהם מחזיקים נר דולק בתוך עששית, כדי להאיר את דרכם. סבא נזכר שהם נראו כמו גמדים קטנים.
סבי היה בלונדיני, זהוב שער ולכן נראה כמו גוי. פעם קרה מקרה לא [illegible]ת:
באחת השנים ביום כיפור הלכו כל הילדים לבית הכנסת והשתוללו שם. השמש ראה אותם משתוללים, ומכיוון שיצחק היה בלונדיני ובעל עיניים כחולות, הוא חשב אותו לגוי ואמר: 'זוז, גוי, שקץ, צא מכאן.'

בבית חי סבא עם הוריו, אחיו, וסבו וסבתו יחדיו.
סבא סיפר שמדי יום חמישי היו אמא וסבתא מכינות בצק ללחם, חלות קלועות ועוגיות. ביום שישי הן היו יוצאות למאפיה, לאפות את הבצק בתנור לבנים גדול שהיה שם.
באותה שעה היו הגברים יוצאים אל בית-המרחץ ולמקווה לטהרה.
לעת ערב יצאו הגברים והילדים אל בית-הכנסת, ומשם שבו הביתה, לארוחת השבת ולקידוש.
אף על פי שמשפחתו של סבי שמרה על המנהגים היהודים, היתה בהם חשיבה חילונית – סוציאליסטית: סבו היה קומוניסט, ולכן נעצר וריצה תקופה מסוימת בכלא.
בבית הספר סבא היה תלמיד מצוין. הוא אהב ללמוד, ובעיקר אהב גיאוגרפיה והנדסה.

במהלך הכנת עבודת השורשים, התגייסו בני המשפחה למלאכת החיפוש. דודה אהובה מצאה חומר באינטרנט המספר על העיירה בה נולד סבא יצחק. הממצאים היו מרגשים מאד. בהמשך הוספתי נספח המספר על העיירה.

במהלך השנים, נמנע סבא יצחק מלדבר על המאורעות שעבר בשואה, ועל געגועיו למשפחתו. (הוא סיפר את הסיפורים רק כשילדיו בגרו)
לפני מספר שנים, מצאה אימי, קטעי זיכרונות שכתב סבא, ושמר אותם לעצמו. אני אעתיק לכאן, כלשונו, את הקטע המספר על יום עזיבתו את ביתו ומשפחתו. זהו קטע מרגש מאד, ניתן ללמוד ממנו על האווירה בה היתה שרויה המשפחה, והיהודים בכלל, בעת המלחמה:

זכרונות 1.8.1941

היום הוא יום שונה מכל ימי השנה. התעוררתי משנתי ובחדרי שקט. נשמע רק תקתוק האורלוגין העתיק אשר תלוי על קיר החדר השכן, המשמש חדר אורחים למשפחה. לסרוגין נשמע זמזום כמה זבובים בודדים השורצים על שמשות החלון.

לפני כמה דקות הקצתי משנתי, אך עדיין אני נתון במצב של נמנום ולא הספקתי לעמוד על השינוי העוטה את סביבי. פקחתי את עיני, אך עדיין לא הבחנתי מהי עצם התמורה. התאמצתי לשמוע אך לשווא.
הס! השקט המלנכולי, המדכא, הלא רגיל בביתינו הפיל עלי אימה. רגיל הייתי מדי בוקר לשמוע המולת אחי ואחותי (הקטנים ממני) המעורבת בשיחת אמי עם סבתי. אך היום השלך הס. איכן כולם?- מבוהל העפתי מבט על שעון היד שלי. השעה היתה 09:00. הרי זה איום!
הוכחה חותכת שמשהוא קרה. משהוא לא רגיל. כי אחרת אימי היתה מעוררת אותי לארוחת בוקר שרגילה היתה להגיש ב 07:30.
קפצתי בחיפזון מהמיטה, לבשתי חולצה ומכנסיים, נעלתי על רגלי את הסנדלים ופרצתי אל חדר האורחים. אין איש. עברתי את יתר החדרים. לשוא, אין נפש חיה. אולי המטבח? לא. גם כאן עיזבון. הכיריים קרים. כן, ארוחת הבוקר לא הוכנה. ריבונו של עולם, מה קרה כאן. איך להבין את כל זאת.
חזרתי לחדר האורחים שחלונותיו מובילים לרחוב הראשי. פתחתי את התריסים, הסתכלתי החוצה ופני עיני תמונה המזכירה לי את מותו הפתאומי של השכן מר בומזה, אשר מת תוך כדי שינה, בשנתו יחידי בדירה, כשאישתו ושתי בנותיו יצאו לבית מרגוע הרחק מביתן: כאז כן עכשיו המוני יהודים מתקהלים ברחוב קבוצות – קבוצות. מבע פניהם עצובים עד מאד. הגברים עיניהם שקועות עמוק בראשם, גוום שחוח כמעומס כבד, ידיהם רועדות רעד קל ושפתותיהם דובבות באי-יכולת או באי רצון דברי עצה. הנשים נראות מתיפחות, שופחות עגלי דמעות מעיניהן האדומות.
רצתי החוצה. בין קבוצת היהודים ראיתי את אבי העומד כהלום רעם ומבטו תוהה לאי-שם מעל ראשי האנשים.
כשהתקרבתי לאבי ורציתי לשאול אותו לפשר המארע- שמעתי את ידידו של אבי אומר: "צבי! אנחנו נשאר כאן, כי לא נוכל לצאת עם ילדינו הקטנים, אך את "גדלים" יותר –נשלח לרוסיה, כי עיקר הסכנה נשקפת להם.
הגרמנים נמצאים 70 ק"מ מכאן. התנגדות הרוסים נשברה... קרוב לבדאי שמחר הגרמנים יהיו כאן יש להזדרז..."
אבי לא הוציא הגה מפיו. אבי לא הגיב.
הוא שתק ונראה היה כחושב מתוך מאמץ פנימי כביר. מאד אהבתי את אבי. כשראיתי אותו בצערו בדכאונו - סבלתי גם אני. בכדי להשכיח מליבי את צער אבי - צערי ואת אווירת הלוויה המרחפת מעל הרחוב בסביבת ביתינו – הלכתי אל חברי הטוב מיז'ו. מיז'ו סיפר לי שהוא שמע שהגרמנים יבואו לכאן ושכדאי שכל ה"בחורים הגדולים" יברחו לרוסיה, כי הגרמנים לוקחים לעבודות כפיה "ואומרים" - אמר - "שהם גם הורגים יהודים"...
ועוד סיפר לי מיז'ו שהוא שמע שאחי משה ועוד כמה בחורים בני גילו (18) עומדים לברוח לרוסיה.

בשמעי שאחי הבכור משה, עומד לעזוב את הבית – חזרתי תיכף ומיד הביתה. כשניכנסתי ראיתי את אימי מחבקת את משה ושופכת דמעות מרות וכל תחינותיה – לא לעזבה. את אבי כמעט שלא הכרתי: כרגיל היה אדם בעל אופי יציב, הכל-יכול ובעל השפעה מכריע בעניני המשפחה ובכלל. הפעם הינו חלש, נמנע מלהביע דיעה ונותן לאחי את זכותו להחליט ביחס לעזיבת הביית. בקול חלוש מלא הכנעה ויאוש אמר: "כיום אני אינני מסוגל להביע דיעה ולהחליט ביחס לגורל ילדי: באם אומר להם להשאר כאן עימי וחס וחלילהתאונה להם רעה – ייסר אותי מצפוני. ובאם איעץ להם להם לנדוד מזרחהויאבדו שם – שוב אסבול ממוסר כליות על ששלחתי אותם לאבדון. אנו" – פנה אבי לאמי – " נשאר כאן. מה שיהיה עם כל היהודים יהיה גם איתנו"
משה ניסה להצדיק את עזיבתו ולמעשה רצה להוכיח לעצמו שצעד בו הוא נוקט הוא מוצדק, יחידי ואין תחליף לו " לבחורים בגילי נשקפת סכנת מוות בהשארם עם בוא הגרמנים. למעשה" – המשיך משה – "כעבור כמה שבועות אוכל לחזור עם התקפת הנגד שתערך על הנהר בוג. (לפי הבטחת הרוסים הנסוגים).
בינתיים הסבתא עסקה באריזת החפצים לדרך עבור אחי, כשידיה נעות בחריצות. מאז היגיעה בשורת "איכה" המחפירה על בואם של הגרמנים, סבתי אישה כבת 70 התנהגה בשקר חיצוני למופת, אך בתוך תוכה היתה שבורה ורצוצה. כל זמן ששתקה נדמה היה שהיא לא מבחינה באוירת האימים המרחפת באויר. את עבודת האריזה עשתה כמתוך שגרה או דבר מובן מאליו. לפתע התחילה למלמל כלעצמה : ""כן, אני הנני כבר בת 70. רבות ראיתי. שבעתי חדווה ונחת. ידעתי אושר מהו. ואתם, מה הספקתם לקבל מעולמו של הרבון של העולום? כלום ולא כלום! עליכם עוד לחיות! הצילו את חייכם!...
בראותי את עמדתו – לא –עמדה של אבי ודברי הסבתא – דברי עידוד או ספק דברי זעקה "לחיות" – עלה על דעתי להצטרף אל אחי, אך לא היה עוז ברוחי לומר זאת.
כשאימי יצאה למטבח להכין צידה לדרךבשביל אחי - אבי רמז לסבתי לארוז גם עבורי את חפצים, ובעצמו נכנס למטבח כדי להרגיל את אימי למצב החדש – כלומר – גם אני אעזביה.
אימי נזדעזעה וכל זעקותיה ואנקותיה גרמו לכך שכולנו בכינו כבלווית יקר שבמשפחה. אז ראיתי זו הפעם הראשונה והאחרונה את אבי בוכה.
בשעה 10:30 יצאנו לדרך. ממול לבית חיכו לנו יעקב קביקה וסנדר. היינו חמישיה. כל אחד נשא על גבו תרמיל ובו בגדים ולבנים להחלפה, מזון לכמה ימים ומעט כסף.

ההורים שלנו ליוו אותנו כברת דרך ואחר כך נפרדו מאיתנו בבכי עצור. אימי שידלה אותנו כל הדרך לחזור מדרכי כי עודני ילד (בן 14) ולא אוכל לחיות ללא השגחתה, אך לשווא. לא נעניתי.
לאחר שניפרדנו אימי הרבה זמן עמדה על הגבעה בקצה העיר והביטה בנו מתרחקים.
יעקב הציע ללכת בצעדים קצובים מעשה חיילים. עיברנו 300 מטר, ולפנינו כ-70 ק"מ לתחנת הרכבת, שם לפי השמועות נוכל לעלות על הרכבת הנוסעת מזרחה. הסתובבתי אחורנית. עוד נראתה הדמות של אימי מעל הגבעה.

קרמפף יצחק
שכ. נורדיה 75
תל-אביב

סבא יצחק בצבא הפולני

סבא יצחק (מימין)
במדי הצבא הפולני

כשפרצה מלחמת העולם השניה יהודים רבים רצו לברוח. להוריו של סבי קשה היה לברוח, כי היתה להם תינוקת קטנה (יונה, אחותו הצעירה של סבי). כמו כן הם גרו יחד עם סבתא וסבא שהיו זקנים כבר. הם חשבו שהתינוקת וההורים הזקנים לא יוכלו לעמוד בתנאים הקשים, לכן הם נשארו בביתם, וקיוו, שלא יקרה להם דבר רע.
האח הבכור, משה, רצה לברוח בכל זאת, וסבא יצחק רצה להצטרף אליו. אמם הצטערה מאוד, אבל אמרה שהיא איננה יכולה למנוע מהם לעשות את מה שהם חושבים לנכון. היא נתנה להם שרשרת זהב, שיוכלו למכור חוליות ממנה בשעת הצורך. הם ארזו מעט אוכל, ויצאו לדרך: סבי יצחק, אחיו משה, ובן דודם יוסף. כוונתם הייתה להסתתר זמן מה ברוסיה, ואחר כך לחזור הביתה למשפחה בפולין. הם צעדו ימים רבים ברגל, נסעו ברכבות, והגיעו לרוסיה. בלילות הם היו נכנסים לאסמים ואורוות וישנים שם, והיו אוכלים כרוב ותפוחי אדמה, שהיו מוציאים מתוך האדמה. פעם קרה באופן יוצא דופן, שמשפחה רוסית נתנה להם לאכול ולישון בביתה מספר ימים.
במשך הזמן שמעו סבי ואחיו, שנערכים גיוסים לצבא הפולני.
היו קוראים ברמקול בשם של בחור, והוא היה צריך להתייצב ולהתגייס. הם חיכו במשך ימים, וקלטו שמות של אנשים
שלא הגיעו להתגייס. כל אחד מהם 'התלבש' על שם כזה.
יוזף ססקא היה השם שסבי יצחק 'לקח לעצמו'. סבא נראה פולני והוא התגייס בשם הזה לצבא הפולני ושירת שם במשך כמה שנים. באותן שנים הוא היה 'יוזף ססקא'. בזמן השירות הצבאי הוא היה עם הגדוד שלו במזרח התיכון, בעיקר במצרים ובתימן.
היה לו קשה לשמור בסוד על זה יהדותו. הוא הסתיר זאת בכל דרך, התקלח לבד, ולא גילה דבר מזהותו היהודית. אחד החיילים 'קלט' אותו, הוא חשד בו שהוא יהודי, אולם סבי הצליח להתחמק ממנו.

סבא יצחק, בקהיר,
עם הצבא הפולני
1942

סבא עם כורדיסטנים
בעירק. 1943

סבא מגיע לישראל

אחיו של סבא, משה, שרת אף הוא בצבא בשם בדוי אחר. משה ידע את מספר הגדוד של סבא, והיה שולח לו מכתבים לכבוד יוזף ססקא, וכך הם שמרו על קשר. בשלב כלשהו יצחק ידע, שמשה הגיע לארץ ישראל לקיבוץ קבוצת שילר.
פעם אחת כשיצחק היה עם הגדוד שלו בירדן או בתימן, הוא חלה בקדחת. היה לו חום גבוה, והוא נשלח לבית הבראה בארץ ישראל. זו הייתה ההזדמנות שלו לערוק מהצבא ולהישאר בארץ ישראל. הוא ברח מבית ההבראה לקבוצת שילר, שם, הוא ידע, נמצא אחיו. בשער שאלו אותו מי הוא, והוא אמר שהוא אח של משה קרמפף. השומר רץ לחדר האוכל וצעק: 'אח של משה בא', וכולם רצו בהתלהבות מביית אל ביית, עזבו את העבודה, ובאו אל שער הקיבוץ. לקחו את סבי לחדר האוכל, וכולם באו והיו סביבו. נתנו לו בגדים וקיבלו אותו בהדרת כבוד. הדבר הראשון שאמר יצחק לאחיו בפגישה הנרגשת: 'בוא נחזור לפולין לחפש את המשפחה', ואז הייתה שיחה, בה הסבירו לו, שאין למה לחזור; כל המשפחה נספתה בשואה. לסבא היה קשה לשמוע את הבשורות הקשות; ראשית, עתה נודע לו, כי הוריו, אחיו, וכל יתר בני משפחתו נרצחו. שנית, במשך שנות השירות בצבא, הכוח שהניע אותו היה המחשבה, שבסוף התקופה הקשה הוא ואחיו יחזרו הביתה, ויתאחדו עם המשפחה.
יצחק נשאר לגור בקיבוץ תקופה קצרה, ובהמשך הוא שכנע את משה לעזוב את הקיבוץ ולצאת לעיר.

יצחק קנה צריף בשכונת "נורדיה" בתל אביב.
הוא התגייס לפלמ"ח ונלחם במלחמת השחרור בקרב על יד קיבוץ נגבה.

סבא ליד הצריף
בשכונת נורדיה.

סבא יצחק כחיל
עברי בקיבוץ נגבה

אני מעתיק לכאן, קטע מדפי הזכרונות של סבא, כפי שרשם לעצמו לפני שנים רבות:

היה זה באחד מימי יוני בשנת 1948 כשקיבלתי חופשה לארבעה ימים בתוקף ה"הפוגה הראשונה". היתה זו חופשה הראשונה מאז פסח.
בהכנסי לשכונה הוקפתי עד מהרה על ידי נשי השכונה, אשר ברכוני ברוך הבא, (חיוך) רחב, שאלו לשלומי. אחדות בחנו אותי מכף רגל ועד ראש, ולי נדמה היה שהן מחפשות פגעים בגופי. הורעפו עלי מבטים, ספק מבטי רחמנות, ספק מבטי הוקרה ל"גיבורים – מגינים" החוזרים מן המערכה.
אינני בטוח בדיוק מה חשבה כל אחת מהן, אך בי בכל אופן- רגשות מעורבים שימשו בעירבוביה: גאה הייתי שאני הגבר המשמש כמגן לאותן הנשים הרגשניות אשר שמחות לראות את הבחור מהשכונה חוזר בריא ושלם מהחזית. לסירוגין, הרגשתי את עצמי כיצור מסכן, תשוש ועייף, ונוסף לכל זה, נעלב, כי נדמה היה לי שהרגשתי זו גלויה לכל.
עשיתי מאמצים כבירים להסביר פנים לשכנותי, חייכתי, הודתי על ברכותיהן, עודדתי אותן בדברי "גבוה-גבוה" על יכולתם של הבחורים שלנו,
כשאחת מהן התחילה מתיפחת ומדברת כמו לעצמה: "מה יהיה הסוף? הנחזיק מעמד? הילדים המסכנים שלנו נופלים ללא עת."
פתאום נכנסה אישה אחרת בדבריה. היתה זו גברת יהודית, אישה המכבדת את עצמה, נחשבת וחושבת את עצמה כפיקחית ונוסף לכך היתה גם משכילה – (היא למדה אי פעם כמה חודשים בטכניון): הבט יצחק, לנו תוכל לספר את האמת: אנו יודעות את הכל. נכון שבדרום נהרגו כך וכך מבחורינו? נכון שלולא ההפוגה סופינו היה מר מאוד?
אני כמובן הכחשתי את כל דבריה- שאלותיה בתוקף וסיפרתי להן דברים הסותרים את השמועות המהלכות ביניהן, אך למעשה קיבלתי את האמור כעובדות הבלתי ידועות לי עד כה.
קבלת הפני הזאת לא היתה לפי רוחי וחיפשתי דרך לסלק אותן באופן עדין ביותר והדבר עלה בידי לאחר שהסברתי, כי אני יגע מאוד וחסר שינה וכמובן לאחר שהבטחתי להן ובעיקר לגבירת יהודית, שאספר לה כל פרט ופרט על ההווי בצבא, על הפעולות, החברים וכו' וכו'.
לאחר 15 שעות שינה קמתי בשעה 07:30 בבוקר למחרת. בשנתי ידעתי שאני בחופשה ולא חל עלי משטר צבאי: לא מפקד, לא שמירה, לא תורנות מטבח, לא אזעקת שווא שמפקדינו היה רגיל לערוך בכדי להוכיח באם הבחורים מספיק ערים, לא פעולות שבהתנדבות ולא פעולות שבתוקף המשמעת.
על כן ישנתי טוב, וכשהקצתי לא הפליא אותי עצם היותי מחוץ למסגרת הצבא.
התלבשתי, אכלתי החלטתי לאחר טיול בעיר לבקר את חברי דויד הגר ב"יד אליהו".
הלכתי ברגל כי רציתי לראות את העיר על רחובותיה, את הבתים, החנויות, אנשים שהצעירים בהם לובשים מדי צבא.
הרהרתי: תל אביב כמו שהיתה ללא כמו שינוי; הבתים, החנויות, העסקים. כמעט כרגיל. מה מפלא את תל אביב מנגבה. מדוע נגבה הרוסה ותל.... מה אמרתי? סליחה: מה עלה על דעתי? שטויות. סתם השפעת ההווי דשם. כמה טוב שאפשר לבוא לתל אביב וכמעט שכחתי את הכל: את החפירות, העמדות, הבתים ההרוסים, פגרי בהמות ותרנגולות, צריף הספרייה ההרוס, והספרים המפוזרים לכל רוחות השמים.
זה באמת יופי, לובש מדים לרוב ברחובות. לא קשה להבדיל בין שני סוגי חיילים: יש לבושים בקפדנות, חולצה ומכנסים מגוהצים היטב, על מותניהם חגור לכדורים כמעט חדש – אלה הם חיילי תל אביב המוחזקים כנראה במיוחד לייצוג. לפלוגה שלי בדרום, לא היה חגור כזה, בפעולות היו "סוחבים" את הכדורים בכיסים.

כשקראתי את קטע הזכרונות הזה של סבא, שכתב אותו בתחילת שנות החמישים, חשבתי על המצב בתל אביב בתקופות חירום, על ביקורות שהיו על הצבא בתקופת מלחמת לבנון השנייה, שהיו כאז, כן היום. דברים שנראו בעיני סבא שלי, בתקופת מלחמת העצמאות, נמצאו גם במציאות של המדינה 58 שנים מאוחר יותר.

סבא אהב לשיר את השיר 'האמיני יום יבוא' אותו שרה יפה ירקוני בזמן מלחמת השחרור. הוא היה שר אותו לאורך כל השנים (בעיקר באמבטיה ☺).

האמיני יום יבוא

ביצוע: יפה ירקוני
מילים: רפאל קלצ'קין
לחן: מנשה בהרב

היום אחות היא מלחמתנו

את פגישתי איתך זכרתי

לכן רחוק אני מכאן
תחוגי נא את פגישתנו
במטבחנו הקטן.

על מקומי שבחרתיהו
תשימי יין מלוא כוסית
תראי כאילו זה אני הוא
יושב איתך כמו תמיד.

האמיני יום יבוא
טוב יהיה מבטיח לך
לחבק אותך אבוא
והכל אשיח לך.

אתמול לפעולה יצאנו
עד לאשמורת ראשונה
היום שקטנו ונרגענו
ומכסיפה כה הלבנה.

ושמלתך הירוקה
הלילה טוב לי, כה אמרתי
כי את קרובה מרחוקה.

האמיני יום יבוא...

כשנובחים פיות הסטנים
המרגמות נאנחות
אז מחשבתי תעבירני
אלייך רעה ואחות.

ואז אדע - לקרב יש טעם
אף כי המחיר יקר מאוד
כדי שיום יבוא אי פעם
נוכל לנשום פה ולחיות!

האמיני יום יבוא...

לאחר קום המדינה התגייס סבא לצבא, ושימש כמורה לנהיגה. כשהשתחרר, החל לעבוד בעיתון 'על המשמר' כסדר מכונת דפוס, ועבד שם כל חייו.

לצערי, לא זכיתי להכיר את סבי, יצחק.
אני רוחש לו אהבה והערכה רבה מתוך הסיפורים עליו.